

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	7 lei.—
Pe șase luni	3 cor.—	Pe șase luni	4 lei.—
Un număr 25 bani.			

Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

Rezoluțiunea votată în adunarea generală din 10 Decemvre.

Noi Mazilii și Răzeșii din toate părțile țării, adunați cu prilejul adunării generale a societății noastre la Cernăuți, protestăm contra afirmării deputaților ruteni, întruniți mai dăunăzi într'o adunare, că Românii ar face invasiune în teritoriul rutean, având în vedere satele răzășești cari se deșteaptă din slavism. Noi Mazilii și Răzeșii, conștienți de originea noastră românească, voim să trăim și să ne manifestăm ca Români, un drept care ne compete pe temeiul legilor fundamentale și cerem cu hotărâre să ni se deie înapoi limba românească, care singură ne asigură propășirea noastră culturală și care ni s-a răpit fără de nici un drept din școalele noastre.

Protestăm contra cererii deputaților ruteni, ca cârmuirea să ne asuprească pe noi în mișcarea noastră culturală de hatârul lor și o înfierăm ca un atentat la dreptul nostru. Noi respectăm drepturile naționale ale altor neamuri, dar cerem să fie respectate și drepturile noastre.

Strălucita serbare din Carapciu pe Ceremuș și rede șteptarea națională a Mazililor și Răzeșilor.

— Eu să pier, eu? nici odată!

- „ Vie-o lume încrunțată,
- „ Vie valuri mari de foc.
- „ Nici că m'or elinti din loc.
- „ Tot ce-i verde s'a usca.
- „ Râurile vor seca,
- „ Și pustiul tot meru
- „ S'a lăși 'mprejurul meu;
- „ Dar eu vecinic în picioare,
- „ Pîntre valuri arzătoare
- „ Voiu lupta lupta-voiu foarte
- „ Făr' afi atins de moarte,
- „ Căci Român sunt în putere,
- „ Și Românu 'n veci nu piero

V. Alexandri.

Cu adevărat strălucită a fost serbarea răzeșească din Carapciu pe Ceremuș, care a avut loc Duminică în 21 Noemvre st. n. Am plecat anume să văd cum trăiesc Răzeșii înstrăinați de limba lor strămoșească. La gară în Cernăuți am avut fericirea să întâlnesc pe dl Dr. Iancu cav. de Cuparencu, pe dl revident Ioan Drafta și pe dl învățator Casian cav. de Țopa, cari dimpreună cu nouă studenți dela „Junimea“, mergeau acelaș drum. Am plecat la un loc. Ziua era frumoasă. Junimenii cântau:

„Hai cu Domnul sfântul
Haideți peste Prut!
Să păzim pământul,
Care l-am avut“

și alte cântece naționale, ajuturați și de-o bandă de muzicanți, cari ne-au cântat până în Vășcăuț p. C. „Deșteaptă-te Române“, de stăteau Rusnecii cu gurile căscate și nu-și credeau ochilor. La Vășcăuț p. C. ne așteptau dl învățator Constantinovici și mai mulți Răzeși din Carapciu cu trăsurile lor. O zi frumoasă de toamnă ne-a înfrumusețat călătoria din Vășcăuț până la Carapciu. Locuri frumoase, șesuri întinse și mănoase, curți de-ale boierilor români de odinioară, ni se înfățișau rând pe rând, aducându-ne aminte de stăpânii locurilor acelora.

Am ajuns apoi la locul destinat pentru petrecere la casa dlui Vasile cav. de Țopa, unde se află și școala particulară românească, înființată acum două luni și în care sunt înscriși de present 72 de elevi, toți mlădițe de Răzeși, doritori de a-și învăța limba stră-

bunilor. Lăutarii ne întâmpină cu imnul nostru național, Răzeșii ne strâng mâna cu căldură și ne urează: „Bine ați venit!“ Copiii grupați frumos cu cocarde treicolori, în haine răzeșești, strigă: „Să trăiască!“ Dl Vasile cav. de Țopa ne poartă în casă, luăm apă și trecem în odaia de alături, unde este școala de o clasă. Copiii așteptau pe dl prof. Dr. Iancu cav. de Cupărencu, actualul inspector al școlilor particulare, ca să le puie întrebări. Domnul profesor vine, Răzeșii stau îngrămădiți în tindă și prin clasă, ca să ia parte și la examen. D. Constantinovici spune „Tatăl nostru“ cu copiii, apoi începe examenul, care a reușit foarte bine, dovadă că dl Constantinovici își dă silință foarte mare și că are o voință de fier, dacă e vorba să facă folos neamului. Mare a fost emoția, când dl Constantinovici a cântat cu copiii săi: „Sunt Român și tot Român, eu în veci voi să rămân“, „Deșteaptă-te Române“ și „Mulți ani“. Stam atunci așa cu ochii ațintiți în pământ și când i-am rădicat, am văzut pe toți Răzeșii și Răzeșițele cu ochii scăldați în lacrimi, m'am uitat apoi la domnii, cari mai erau prezenți, plângeau și aceștia, plângeam cu toții. Plângea Arbore. Și m'am gândit atunci la Luca Arbore, care plângea și el așa ca și noi. Dară noi am vărsat lacrimi de durere, că cine a ajuns să fie stăpân peste noi, și lacrimi de bucurie, pentru-că după un timp așa de lung, Răzeșii nu și-au uitat originea, știu prețui neamul lor și vorbesc iarăși limba lor strămoșească. După aceea mi-a spus un Răzeș: „Greu d-le, grele zile, să ajungi să-ți înveți limba ta“. Un elev se a'drează apoi, într'o cuvântare foarte frumoasă, către dl prof. Dr. Iancu cav. de Cupărencu și-l roagă în numele celorlalți elevi, ca să le ofere sprijin și pe viitor, căci ei sunt persecutați și sermani. Dl prof. Dr. Iancu cav. de Cupărencu le promite totul, ce îi stă în putere. Apoi ne împrăștiem pe la gazde, unde am fost primiți și ospătați răzeșește.

Cam pe la 3 ore a început petrecerea. De la început nu se arăta succes așa splendid. Cătră sară însă au început a curge din toate părțile răzeși și răzeșițe, tineri și bătrâni, îmbrăcați de serbătoare în portul lor strămoșesc, în blăni și șube, haine cu adevărat boierești. La casă plăteau tot coroane și hârtii, nu pușori ca pe la noi, așa că pe lângă venitul cel moral atât de frumos, s'a obținut și un splendid venit material.

Dansul s'a început cam pe la 4 ore după masă. S'au încins niște hōri și alte jocuri moldovenești, de-ți era mai mare dragul să le privești. Pecând jucau am auzit pe dl profesor Cupărencu zicând mulțămīt în sine: „Așa se cuvine, „hora“ nu „colomeica“ — jocul na-

țional al Rutenilor — „Deșteaptă-te Române“ nu „șce ne umerla Ucraina“ — imnul lor național. După ce a înserat ne-am mutat cu jocu'n casă, care era cu mult prea mică pentru a cuprinde o mulțime așa de mare. Era o îmbulzeală, de n'aveai unde arunca un ac. Petrecerea era atât de animată și petreceam cu toții atât de bine, de țise părea, că ne cunoaștem de când îi lumea. Răzeși și Răzeșițe oacheșe erau pic de apă jucând. Așa s'a mânat până la 6 ore dimineața.

Tocmai în toiul petrecerii s'au ținut multe și frumoase cuvântări de cătră dl prof. Iancu cav. de Cupărencu, Ioan Drafta, dl părinte Vlad, dl Casian cav. de Țopa, dl I. Crăcalia stud. în drept, de dl Baloșescul din Voloca p. C. și de dl Constantinovici, care cește o scrisoare a părintelui Popovici din Broscăuți. În scrisoarea aceasta, adusă anume de dl învățător Manilici tocmai din Broscăuți, îndeamnă dl părinte Popovici Răzeșii la munca începută și se scuză, că nu a putut participa. Cuvântările domnilor de mai sus tratează despre originea Răzeșilor și conțin pilde frumoase. De ex. spune dl Crăcalia, că Ucrainii obraznici au făcut cu Răzeșii întocmai ca și ariciul cu iepurele. Ariciul a venit la iepure și l'a rugat să-l primească de mas. Atâta i-a trebuit ariciului până a dormit o noapte, căci pe urmă se lefăia, cu ghimpii lui ca acasă la el, așa că iepurele a trebuit să-și caute altă casă. Dl revident Drafta accentuiază în cuvântarea sa, că numai la Dumnezeu este nădejdea noastră, căci cine trăiește în Domnul va avea totdeauna ajutorul său. Amintește că religia susține pe om și de aceea vreu Răzeșii să-și crească copiii moral, de aceea și-au făcut școală românească pentru ca copiii să nu învețe a sparge ferești și a sparge capul la oameni cu pietre, ca în școala ruteană ci să învețe a zice rugăciunile, a zice bună ziua la oameni și a săruta mâna la părinți. Amintește apoi despre măreția de odinioară a Răzeșilor și spune, că strămoșii au veghiat zi și noapte și ne-au lăsat limba, credința și moșia; ei nu au dormit ca noi. Noi ce să dăm copiilor noștri? Limba am pierdut-o, moșia o pierdem și credința suntem pe cale de-a o pierde. Deci zice dl Drafta, noi ne facem dătoria și vă arătăm, ca oameni mai învățați, cine sunt Răzeșii și ce au fost Răzeșii, pentru ca să nu se zică odată, că uite cine a putut să ne deștepte și n'a voit. Noi ne facem dătoria, cine va voi va urma, cine nu, silă nu-i. Se amintește apoi și numele d-lui consilier Dionis cav. de Bejan, acelu bărbat mare, căruia i-se cuvine tot meritul, că Răzeșii au ajuns azi acolo unde sunt și care alături de puțini bărbați aleși au luptat și luptă cu toată inima pentru cauza răzeșască. Urale prelungite și strigăte de „să trăiască“,

nu mai conținesc, când au auzit Răzeșii numele d-lui consilier D. cav. de Bejan. Domnul prof. Cupărencu și dl Drafta, precum și ceilalți oratori sunt purtați pe palme și rădicați pe sus în urale neconținute. Era un entusiasm nemaipomenit.

Pe urmă oratorii se duc și petrecerea și jocul începe iară, tot cu voie bună și cu veselie.

La petrecere au luat parte Răzeși și alți oaspeți din împrejurime și din depărtare. Din Voloca pe C. am văzut familia Dumici, Balosescul, din Mihalcea au fost mai mulți oaspeți, tot așa (din Broscăuți au fost înv. Manilici și Horodinschi, apoi din alte părți au fost părintele Vlad și Voloșencu.

Am văzut multe petreceri, dar așa mai rar. Am venit cu impresia, că în Carapciu trebuie să se facă cât mai curând o școală mare românească, nu particulară ci publică, o casă mare națională, ca să aibă unde face serbări la fel. Și acestea se vor face. Se vor face fiindcă trebuie; așa cere vremea. De-a vrea, de n'a vrea guvernul se vor face, izgonească dl prefect din Vascauț p. C. și scoată cât de mulți Răzeși de pe la lucru unde sunt ocupați, ei tot Răzeși rămân și nu vor peri, căci este viață în ei. Da, în ei este viață și entusiasm și de-acuma se vor ridica ei prin ei, fiindcă au ajuns la conștiința națională.

De-acuma nu mai au ce bârfi Rutenii în foile lor minciunoase, că Răzeșii sunt Ruteni, de-acuma nu mai pot bârfi nici lunii preținși Români, că Răzeșii nu trebuie redeșteptați; preamărească-l acei Români în foile lor tot înainte pe dl Nicolai Vasilco, căci Dumnezeu este cu noi și poate s'or prăvăli vremurile.

Sentinela de peste Prut.

O zi de serbătoare în Banila moldovenească.

Ziua de 21 Noembrie a. c. a fost o adevărată serbătoare pentru mazilii și răzeșii din această comună amenințată de puhoiul slavismului. Acuma s'au putut încredința Rusneicii, că în Banila domnește un spirit românesc și că Românii din această comună știu a-și păstra limba și obiceiurile strămoșești și de astădată s'a încredințat turma lui Omelian et consortes, că în Banila există un curent românesc, care tot mai mult prinde rădăcini; pentru mazili și răzeși este un curent care li va aduce scăpare și îi va scuti de șicănările ucraine.

N'a trecut o lună și harnica „Societate a Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ a aranjat o a doua petrecere populară în acest sat. Ca reprezentant al soc. a sosit Marți cu trenul de amiază cunoscutul și merituosul bărbat Dr. Iancu cav. de Cupărencu însoțit de mai mulți studenți, reprezentanți ai soc. acad. „Junimea“ și „Acad. Ortodoxă“. La gară oaspeții sunt întâmpinați de inteligența din loc în frunte cu mecenatul Eudoxiu cav. de Ursachi și de o mare ceată de călăreți reprezentanți ai soc. „Arcașul“ cu steaguri trei-culore.

Trenul se oprește, muzica intonează marșul „Deșteaptă-te Române și oaspeții împresurați de strigăte „trăiască“ sunt conduși până la „Villa-Ursachi“ unde sunt încvartirați. Aice sunt primiți ca de obicei cu o amabilitate deosebită de d-na Vilhelmina de Ursachi.

La orele 4 p. m. are loc adunarea. Vorbește Dr. Cupărencu în fața unui număr mare de mazili și răzeși din loc și împrejurime. În frumosul său discurs amintește de activitatea societății din anii din urmă, îndemnându-i totodată pe mazili și răzeși să-și deie copiii lor numai la școala românească și să nu se lese amăgiți de prietenii lor galițieni. / Central University Library Cluj

Oratorul e întrerupt de aplause frenetice și adunarea să încheie cu un „Trăiască M. S. Împăratul“; corul „Junimei“ întonează imnul „Doamne sfinte...“

Seara se deschide petrecerea cu o horă mândră; dl Dr. Cupărencu cu d-na Vilhelmina de Ursachi deschid dansul și într-o clipă se încinge o horă la o sută de părechi. În pauze se execută de corul „Junimei“ mai multe cântece naționale. Dansul durează până'n zori de zi și toți se duc cu satisfacție vădită acasă, sperând că în scurt vor avea earăși prilejul să se adune la astfel de întreprinderi naționale, cari cu drept pot fi privite de adevărate serbări românești.

Cu prilejul acesta mulțumim „Societății Mazililor și Răzeșilor“ pentru interesul viu și grija părintească ce-o aduce acestei comune periclitare, eară conducătorilor ei, îndeosebi d-lui consilier consistorial Dionisie cav. de Bejan și neobositului prof. Dr. Iancu cav. de Cupărencu, li dorim spor la muncă și mult succes la recăștigarea comunelor răzeșești de peste Prut, cari sunt subjugate de Rusneci galițieni și în ale căror ghiare gem azi mii de răzeși, cerând scăpare.

Amintim cu recunoștință interesul care-l arată soc. acad. „Junimea“ pentru ori ce întreprindere națională care a aflat de bine să ne deie concursul ei și în anul acesta mai ales la Carapciu p. C.

și Banila mold., unde a fost reprezentată în număr destul de considerabil și cu prilejul acesta îi aducem acestei societăți mulțumirile noastre, rugându-o să ne deie sprijinul ei și pe viitor, contribuind la desrobirea răzeșilor. Laudă li se cuvine dlor cond. școl. Iancu cav. de Cracalia și înv. Alecu de Dașchevici, cari și-au dat cea mai mare silință pentru reușita bună a petrecerii.

La petrecerea aceasta au binevoit a oferi suprasolviri următoarele persoane: d-nii Eudoxie cav. de Ursachi 20 cor., păr. paroh Stefan Stefanovici 8 cor., păr. Alecu Dașchievici 10 cor., corpul didactic din Augustendorf 8 cor., societatea „Junimea” și „Acad. Ortodoxă” câte 5 cor., înv. Ioan de Cracalia 5 cor., Leon de Borșan 4 cor., protopresv. Ioachim Patraș 3 cor., înv. Dimitrie Volșciuc 3 cor., d-ra Maria de Cracalia 2 cor., înv. Teodor Tcaciuc 2 cor., Vasile Bohatir 2 cor., Dumitru Tatulici 1 cor., Stefan de Goian 1 cor., Ignatie Boiciuc 1 cor., Isidor Gherman 1 cor., înv. sup. Zaharie Leșan 1 cor., Teodor Moscaliuc 1 cor., Andrei Porfirian 1 cor. și Carol Ricil 1 cor.

Participantul.

Volintirii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
(Urmare și fine).

Volintirii mai stătură sub arme până în luna lui Ianuarie 1810. Desființarea lor se decreta prin ordinațiunea comandai generale dtto Lemberg 18 Ianuarie 1810. Desființarea însă nu se făcu deodată ci succesiv: Volintirii călări se desființară definitiv abia în urma ordinațiunii sosite din Viena dtto 20 Martie 1810 către comanda generală din Galiția și Ungaria în care se zice: Fiindcă Maestatea Sa a binevoit respicat a demânda, ca corpurile nou formate în Bucovina să se desființeze, cum numai Galiția va fi desertată de trupele rusești, pentru aceea p. t. (comanda generală) are de a desființa cu totul atât Arnăuții bucovineni, cât și divisiunea nobilă și cea de Vânători. Oficierii străini, carii la formarea Volintirilor au fost comandați dela alte regimente la aceste trupe, se împart iarăș pe la alte regimente.

La desființare s'a aflat la divisiunea nobilă de Arnăuți călări ca oficeri dintre boierii pământeni: La escadroana întâia: întâiu căpitan Mihalachi de Calmuțchi; căpitan al doilea Louis conte Logoteti; suprałocotenent Vasile de Calmuțchi, suprałocotenent Enachi Tabora; subłocotenent Stefan de Calmuțchi, subłocotenent Ioan de Calmuțchi și patru oficeri străini. De toți, oficeri, șarge

și oameni de rând s'au aflat atunci și anume în Colomea 206 inși.

La a doua escadroană supralocotenent Constantin Ianoș. Oameni de toți la această escadroană până la definitiva desființare au fost rămas numai 73. La divisiunea de Arnăuți călări de țară (nenobili): La escadroana întâia supralocotenent George Dobrowolski de Buchenthal, ceilalți 5 străini. Cu toții la desființare 155. La a doua escadroană sublocotenent Vasile Goian, la care se observează, că au ieșit păstrând toate semnele de onoare și au servit înaintea dușmanului. De toți, oameni 142.

La divisiunea de Vânători călări oficerii au fost toți străini luați de pe la alte regimente. Oameni cu totul la amândouă escadroanele 180. Trei companii din batalioanele pedestre de voluntari, cari mai erau rămase, după un raport al generalului Merweldt dtto Leov 19 Maiu 1810 s'au desființat abia pe timpul acesta. La pedestrima au fost sublocotenent Constantin Mokrainski din Crisceatic în etate de 19 ani. Ceilalți oficeri, străini. În aceste trei companii la desființare se mai aflau 376 de oameni. Într'acest fel locuitorii Bucovinei își documentară credința sa către împărat și țară cu fapta, întărirea și sigilară cu sânge alipirea sa către înaltul tron, ceea ce după cum s'au văzut o mărturisesc cercuri înalte militare și au recunoscut-o chiar Majestatea Sa Împăratul. Fapta aceasta va forma deci totdeauna o pagină frumoasă în istoria patriei și a patriotismului nostru. Din faptele părinților însă se însuflețesc fiii, căci după cum zice scriptura: pomul bun poame bune face, iar pomul rău poame rele face. Nu poate pomul bun să facă poame rele, nici pomul rău să facă poame bune.

Un document.

S'au hotărât, întâi ca moșiile de la acest țănut a Hotinului, care (nelegibil) rămasă în stăpânire supușilor Austriecești Dumitraș și Toader Străjculești, a neamurilor săi dumisale Ștefan Vasălco și Petre Vlahov din acel (țănut) câte au tras bus numiții depe Prodan Drăgușescul, să să dea în vecinică stăpânire celor ce sau dovedit de adevărați cobărători din Prodan Drăgușescul și ginerul său Toder Nacul stol(nic): adecă dumisale pamejicului (?) Ioan Cazimir, și Dumitraș Vasăle Naculești și anume patru părți din o a patra parte ce umblă în masă părți din satul Volcineț și întregă moșie Enăuți — căci de și de la Divanul Moldavei sau scos îi nu-

mai giumătate din aceasta moșie Enăuți, iară cealaltă giumătate au luat-o cu schimbul de la dumlor boeri Cazimirești, însă bucată de loc de Cropivna și a patra parte din Nelipăuți ce au dat-o dinprotivă dumlor sale Cazimirești, au fost tot din moștenire rămasă depe Prodan Drăgușescul, Nacul stol(nicul); la care îi Străjculeștii nu au nici un amestec după dovezile și împrejurările de mai sus arătate, iară aceste moșiile vor stăpâni dumlor Cazimirești cu numiții Naculești drept în doao adecă pe giumătate dumlui Cazimir și pe giumătate amândoi frații, Dumitraș și Vasăle Naculești cu aceasta însă că dacă mai în urmă să vor mai dovedi și alți urmași din Prodan Drăgușescul și Toader Nacul stol(nicul); să aibă a le da și acelor parte de moștenire ce le să va cuveni lor cu dreptul; — al doile, din trii părți din satul Șerbiniță ce umblă în patru părți, din a patra parte din satul Forosna, și o azece parte din a patra parte din moșie Bașcani care aceste părți au intrat la numiții Străjculești de pe soție sa Marie, nepota Onciului Iurașcoviți și să stăpănesc de dumlor și astăz, care după dreptate să cuvine a să despărță în patru părți sau socotindu-să satul Șerbiniță întreg în șasă spre zece părți, precum și satul Forosna în șasă spre zece părți, una din acele patru părți, după întâi socotială, sau după ce de a doile trii părți din șasă sprezece părți din Șerbiniță o a patra parte numai din șasă sprezece părți din satul Forosna și o parte din una sută șasă zeci părți din moșie Bașcani să aibă aș trage întru alor vecinică stăpânire, Dumitraș și Vasăle Naculești parte ce li să cuvine lor depe frate Antemei i alui Toader Braha și nepota lui Vasile Străjca numită Șafta care au fost în însoțire cu Dumitraș Nacul, bunul acestor de mai sus Naculești, iară celelalte trii asemenea părți vor rămâne tot în stăpânire Străjculeștilor până la hotărâre ce să va da asupra pretenziei ce mai urmiază osăbit la aceasta giudecătorie din parte unui Alexandru Vlad, iarăș pentru una din aceste părți, al triile, pentru giumătate de sat Novoseliță ce au venit din partea (?) Annei Giupănesei lui Prodan Drăgușescu, moștenire depe părintele ei Ptoma Sulger și după încredințările cuprinsă mai sus, prin care s-au dovedit că dumlui Ioan Cazimir și Dumitraș i Vasăle Naculești sânt adevărați moștenitori alui Prodan Drăgușescu, și supt aceasta dreptate li să cuvine și aceasta giumătate de moșie Novosăliță de la acest țanut, — dară fiind că numită moșie s-au dat întriagă de cătră Divanul cnejiei Moldavei Dumsale Ceoh(odar): Svetnic Panaite Cazimir și fratelui dumlui spat(arul) Petrachi Cazimir cu pitariul Soroceanu, va rămâne ca dumlor jăluitorii săș caute de aceasta cu dumlor Cazimirești i pitar Sorocean, precum și prin adeverință comi-

tetului rânduit în Moldavie spre cercetare moșiilor dela Hotin din 1810, Mai 4, dată dumlor boerilor Cazamirești de pe care (este la (?)) de la o copie întocmă încredințată de pământiască Ispravnicie acestui ținut. Să lasă o așe dreptate urmașelor Drăgușescului, asemenea și despre pretenzie ce mai fac pentru parte de moșie din Căpivna, și a patra parte din Nălipăuți supt cuvânt că ar avea dreptate asupra întregii moșiei Enăuți iarăș își vor căuta cu dumlor boeri Cazamirești. — al patrule, pentru ceia laltă giumătate de sat Novosăliță și giumătate de sat de Rosoșeni (?), doao a cince părți din satul de Năsłauce (?) ce s-au venit în parte Vasălcăi soției lui Samson Cazacu moștenește depe părintele ei Ftoma sulger și de la aceștii au rămas fiului lor Toader Samson din care să trage pe linie bărbătiască jăluitorii Constantin, Toader și Gheorghie Samsonesți, iară pe linie cobărătoare depe linie femeiască părății Străjculești, și după dreptate pomenită moștenire să cuvine a să împărți drept în doao, adecă, pe giumătate jăluitorilor Samsonesți și pe giumătate părăților Străjculești, dară fiind că aceasta giumătate și părți de moșie din adeverință mai sus pomenită a comitetului din Moldavie să vadă întrate în stăpânire dumlor-sale boeri Panaite și Petrache Cazamirești să lasă dreptate niamului Samsonesți aș căuta cu dumlor Cazamirești după praveli prin cuviincioasă rânduială; — al cincele: pretenzie ce mai face D-lui pămășicul Ftadei Hăjdău, pentru venitul ce au tras Străjculeștii de pe părțile de moșie a încredințătorilor săi arătate mai sus, pe care cu re credință l-au stăpânit în curgere de zece ani, — fiind că să atinge de persoană și numai de avere mișcătoare a părăților ce sânt supuși Austricești, care (rupt) (după) sfințanie înnaltele așezământuri și însuș după legiuirile pusă giudecătorilor de pre ținut prin proiectul obrazovaniei oblastei Besarabiei înalt înbunătățăt trebuie săș caute de cătră giudecătorie locului unde părăți își au alor statornică lăcuință, giudecătorie aceasta socotind că o așe pretenzie nu să atinge de căutare și hotărâre ei și mai ales fără osăbită poroncă de la mai înnaltele locuri, pentru acie nici închipuește vreo hotărâre despre îndestulare jăluitorilor ce lasă lor dreptate așa arăta cu jalobă la nacelsta obcestiei cerânduș dela acie punere la cale atât întru această căt și pentru osăbită cheltuială ce arată că și s-au mai precinuit în vreme decând portă aceasta pricină de giudecată cu părății, iară spre sigurație jăluitorilor să cuvine legiuită oprire pe trii părți din șasăsprezece părți din satul Șărbăniță și o parte din șasăsprezece părți din Forosna ce li să alege în driaptă moștenire numai a părăților la acest ținut ca să nu o

poată înstrăina pără când să vor desface de arătata pretenzie a jăliitorilor.

Giudecător Iordachi D...

Celen Gheorghie Duca.

La 30 Iunie, anul 1821.

Adresa: Către Dumlor Samsonești.

Comersul festiv al soc. acad. „Junimea“.

Cum nici nu putea fi altfel, comersul festiv al „Junimei“, cu darea ei de seamă asupra activității din anul expirat, cu vorbirile ținute, a fost o fidelă oglindă a frământărilor noastre sociale pe toate terenurile. Fără multă frazeologie, fără raporturi publicate prin ziare, fără spiritul de reclamă americană, care se întrebunțează de altfel din unele părți ad captandan benevolentiam, străin de toate acestea apucături umflate și fără un oarecare fond adevărat, străin de ele, fostul președinte al „Junimei“ a desfășurat în termeni reci, expunând numai faptele, activitatea societății. Șezători literare în stil mic în cabinetul societății, apoi acele șezători literare, din postul mare, cu muzică, declamări, conferințe ținute de d-nii profesori universitari, declamări, teatru, șezătorile la sate, deschiderea largă a cabinetului și bibliotecii în folosul publicului românesc, reprezentările teatrale, festivitățile în cinstea bărbăților de incontestabilă valoare pentru neamul românesc, ca festivitatea în cinstea lui Friedwagner, artiștilor din București, în cinstea marelui Iorga, cu prilejul jubileului — eată pe scurt activitatea societății academice „Junimea“. Și ce alta puteau face studenții grupați în jurul steagului „Junimei“? Politică? Destulă politică și destul de grețoasă o fac atâția parveniți din situații înalte, cu creerii sburați în nouri. Servirea realității e cea mai bună politică a studențimei, e datoria ei, a zis marele economist A. C. Cuza. „Junimea“ a servit realitatea, a făcut cât putea o societate studențească face, și putea și mai mult face, dacă dușmăniile venite din extern n'ar fi pricinuit o stagnare în bunul ei mers.

Noul președinte primește cu lacrimi în ochi și cu multă grijă sarcina ce i se încredințează. Programul de muncă? se va vedea din însași realitatea muncii. Un singur moment, gruparea membrilor bătrâni în jurul „Junimei“ lor, dă multă nădejde de înălțare a societății în anul ce vine. Nu ne vom opri la discursurile obicinuite, ci din toate vom scoate pe cele mai marcante prin fondul și forma

lor. Fără îndoială în puternica vorbire a d-lui Isăceanu zăcea multă putere de adevăr. Caracterizând cu termeni meritați grozava fortună ce s'a înlănțuit de o bucată de vreme peste bietul popor românesc, politica „democrațiilor“, care frânge caractere, compromite instituțiile cele mai sfinte românești, întreprinderile noastre, cumpără și vinde conștiințe, dl Isăceanu arată ce problemă grea ar trebui să-și iaie „Junimea“ pe viitor: să nimicească putregaiul, să distrugă răul din temelie, și pe locurile curățite de toată neghina democratică internațională să se deașadă și să crească nouile caractere, care vor conduce mâne sermana Bucovina pe drumuri mai puțin spinoase, decât cum e azi condusă.

A doua vorbire foarte potrivită cu situația în care ne găsim, a fost a domnului Iancu cav. de Cuparencu. Arată mișcarea frumoasă a societății mazililor și răzeșilor, arată în ce stare se afla populația înstrăinată azi de sufletul nostru, populație pentru care se dă lupta, și un caz trist pe care ori și când, cel mai obiectiv istoric al Bucovinei, va trebui să-l înregistreze în paginile istoriei ca o pată mârșavă, purtarea trădătoare a pseudo-democrațiilor, cari nu numai că nu au sprijinit lupta pentru recăștigarea pământului pierdut și poporul înstrăinat, ba chiar de dragul cartelelor politice au întors și democrații „noștri“ împreună cu Ucrainii armele împotriva noastră.

Numai acestea — din lipsă de spațiu — să le remarcăm din comersul festiv al „Junimei“, deși am fi dorit să dăm toate vorbirile atât de interesante și caracteristice cu starea noastră politică, de tot gingașă, în care ne-au adus „cinstiții“ noștri democrați. X. Y.

Două cereri către Consistor.

Gazeta ruteană e totdeauna plină de plângeri contra venerabilului Consistor, că acesta ar sprijini „romanisarea“ cu preoții români. Dar să nu se creadă, că dacă Românii tac, lor le merge pe terenul bisericesc minunat de bine. Ei tac, că așa e firea Românului a îndura multe și a suferi adese nedreptăți în așteptarea unei minuni, care să le îndrepte neajunsurile. Dar văzând noi că acel ce strigă și se vaetă vecinic de nemulțămire află ascultare și cel ce tace merge drumul racului, vrem și noi să ieșim din rezervă și să arătăm, că nouă ne lipsesc multe pe terenul bisericesc și nu avem de fel motiv a tăcea și a fi mulțumiți.

Așa s'a ocupat înainte de un an postul de paroh în Camena,

sat cu un mare număr de Români, cu Malanczuk, care îndată s'a pus pe lucru pentru a șterge ori ce urmă de Român din Camena. Mai departe trebuie să amintim rușinea ce ne-a făcut nouă Consistorul prin ocuparea parohiei din Cernauca cu un preot rutean, care nu știe de fel românește. Cu ce obraz să mergem noi în anul viitor la Cernauca, când s'a serba centenarul nașterii lui Eudoxiu Hormuzachi, dacă nu avem de la cine asculta liturghia românească? Și n'ați știut, domnilor din Consistor, că în Cernauca se mai vorbește românește de un număr considerabil de săteni, cari au și ei drept să audă cuvântul dumnezeesc în limba ce o vorbesc în familiile lor? De ce au admis Românii din Consistor, ca din locul acesta, scump nouă pentru trecutul său glorios să se elimineze cu totul limba românească? Un preot rutean în satul lui Hormuzachi, locul unde se adunau într'un timp cei mai mari Români de pretutindeni, unde fruntașii geniului românesc puneau lucruri mari la cale, acolo să nu ne fie îngăduiți a auzi vorbă românească nici în biserică?

Și cazuri de aceste am mai putea cita multe unde se trece la ordinea zilei peste Români, dar ne oprim ca să zicem: Mai departe nu trebuie să tăcem, să strigăm în gura mare unde ni se trec cu vederea drepturile noastre.

Se svonește acuma, că parohia din Camena se va ocupa de asemenea cu un Rutean. Nu știm dacă e adevărat, dar cazul cu Camena, Cernauca etc. ne îndeamnă să fim pe pază de cu vreme.

De aceea cerem ca la Camena să se numiască un paroh român, ear la Carapciu pe Ceremuș, locul natal al primului gazetar român, Racocca, să se trimată măcar un cooperador român, și să nu se bagatelizeze cererea răzeșilor de a li se liturgisi românește.

Rugăm pe cei competenți să veghieze și să intervieve în chestiile aceste de cu vreme la locurile înalte cu toată energia lor!

O lege nouă pentru însoțiri

Nicolae Iancu

Legea pentru însoțiri, din anul 1873 pe baza căreia sunt înființate și băncile raiffeiseniane și celelalte însoțiri sătești la noi în Bucovina, s'a dovedit cu toate părțile ei bune, în decursul dezvoltării cooperativelor sătești în deceniile din urmă — de necorespunzătoare. Sunt aproape 40 ani dela întrarea în vigoare a acestei legi. În 40 de ani organizația însoțirilor economice în țările Austriei a luat o dezvoltare foarte frumoasă. În acelaș timp al dezvoltării

s'au făcut însă și multe experiențe și bune și rele, cari experiențe au reclamat tot mai mult o reformare a legii pentru însoțiri. Au provenit cazuri multe, pentru cari legea nu a conținut dispozițiile necesare. Cercurile competente, în primul rând federala generală a Centralelor economice din Austria s'au ocupat în timpul din urmă în mod de tot serios cu reformarea legii pentru însoțiri și a stăruit de repetite ori pe lângă guvern să presinte un proiect nou de lege. Decând însă s'au constatat abuzuri la unele Centrale și însoțiri mai mari, abuzuri cari au avut drept urmare crize simțitoare ba chiar simptoame catastrofale guvernul s'a grăbit a prezenta **camerii imperiale un nou proiect de lege pentru însoțiri**, care proiect conține multe schimbări esențiale, conține chiar dispozițiuni aspre, cari oferă pentru viitor garanța pentru o dezvoltare normală și mai puțin periculoasă pentru membrii însoțitorilor.

Fiind noul proiect de lege de mare interes pentru băncile și însoțirile noastre sătești, lăsăm să urmeze aici pe scurt unele din cele mai însemnate puncte ale proiectului.

Cu privire la modul de garanție s'a introdus în locul de garanță nemărginită, conform §-lui 1 al proiectului, așa-numita „unbeschränkte Nachschusspflicht“. În viitor prin urmare în caz că ajunge vre-o însoțire în concurs, creditorii însoțirii nu mai au dreptul a pune mâna de-adreptul pe averile membrilor. Conform legii vechi se putea asigura un creditor al unei însoțiri de-adreptul pe averea acelor membri, cari erau mai cu avere și cari în cazuri de acestea își puteau pierde averea întregă.

După legea cea nouă va să zică membrii unei însoțiri nu mai garantează nemi jlocit față de creditorii însoțirii.

Pentru semnarea direcțiunii se pretinde iscălitura tuturor membrilor direcțiunii, sau a cel puțin 2 membri ai ei. Angajarea de procuriști sau directori executivi) pentru conducerea întregii gestiuni este exclusă.

Extinderea gestiunii însoțirii peste cercul de activitate fixat prin statute și lege este strict interzisă și are pedepse simțitoare ca urmare.

Dacă un membru din direcțiune sau din consiliul de control al unei însoțiri contribuie sau admite, ca însoțirea să întreprindă afaceri, cari trec marginile de activitate și scopul însoțirii fixat prin legea prezentă, atunci el va fi pedepsit cu temniță de la 3 zile până la 3 luni sau cu pedeapsă în bani până la 1000 cor.

(Va urma).

Din Voloca pe Ceremuș.

În 8 Noemvrie a. c. a făcut dl Nazarie cav. de Baloșescul un parastas pentru străbunii familiei sale. Din partea societății a luat parte dl Iancu cav. de Cuparencu. Serviciul divin l-a săvârșit părintele Dimitrie Voloșenco la dorința dlui Baloșescul în limba românească. Au participat fruntașii mazili și răzeși din Voloca și Carapciu p. C. Era un moment înălțător, cu ce evlavie ascultau cei prezenți cuvintele dumnezești în limba strămoșească. Dr. Cuparencu a fost primit de dl Baloșescul după obiceiul vechiu cu pâne și sare, iar la masa ce-a urmat a fost salutat de familia Baloșescul cu cuvinte frumoase și i s'au adus mulțămitele mazililor și răzeșilor din Voloca și Carapciu p. C. pentru munca desinteresată ce-a desvoltat de un șir de ani dimpreună cu neobositul president Dionis cav. de Bejan. Adânc mișcat a mulțămit dl Cuparencu pentru primirea frumoasă și mulțămitele răzeșilor și a promis, că va lucra și în viitor cu acelaș zăl pentru cauza răzășească; d-sa are cea mai mare satisfacție, că mazilii și răzeșii s'au deșteptat la viață națională și voiesc să-și crească copiii în limba străbună. Și în Voloca cer răzeșii școală românească și întrebuintarea limbei românești în biserică și la funcțiile divine.

Seara a fost găzduit reprezentantul nostru la dl Dim. Voloșenco, un bărbat care-și cunoaște prea bine misiunea sa ca răzeș. Aceeaș amabilitate au întimpinat-o reprezentanții noștri în ospitala casă a părintelui Ion Isopescul din Călinești p. Cer. în 10 Septemvre, când a avut loc sântirea casei parohiale și unde s'a adunat o frumoasă societate românească. Mulțămim din toată înima stimaților domni sus numiți pentru ajutorul acordat până acuma și-i rugăm și pe viitor să nu ne retragă sprijinul lor.

Știri mărunte.

„Lumina“ Societatea cantorilor români din Bucovina în Cernăuți. Comitetul Societății „Lumina“ a decis în ședința sa din 20 Decembre 1911, deschiderea unui curs pentru secretari comunali. Interesații au să înainteze o petiție, documentând studiile lor de până acuma la adresa Comitetului Societății cantorilor români din Bucovina „Lumina“ în Cernăuți, strada rusească Nr. 73, până cel târziu în 14 Ianuarie 1912.

Schimbare de nume. Marele „savant“ al facultății teologice din Cernăuți Jeremiczuk și-a schimbat numele în Jeremijew. Aceasta a făcut-o S. Sa, căci sufixul ciuc îi părea prea puțin rutean.

Mulțămită publică. De la comitetul soc. mazililor și răzeșilor: Pe lista Nr. 7 încredințată d-lui Leon cav. de Vlaicoi au incurs 11 cor.

Pe lista Nr. 5 încredințată d-lui Ioan cav. de Barbir director în Costești au contribuit: T. Mardari 10 cor., Popovici 10 cor., Cesar Rogosievici 10 cor., Leon Palievici 10 cor., N. N. 5 cor., N. N. 3 cor., D. Stefanovici 3 cor., Bendas 3 cor., V. a. I. George Tudan 2 cor., Constantin Tudan 1 cor., G. Strutinski 1 cor., D. Tudan 1 cor., G. Constantiniuc 20 bani, B. B. 20 bani. Colectantul singur 30 b. și porto; la un loc 59 cor. 70 bani.

Pe listele Nr. 28 și 28 a încredințate d-lui Emilian Goraș, student în litere, au incurs 27 cor. 40 b. și 33 cor.; numele persoanelor subscrise sunt nelegibile, de aceea nu le putem publica.

Pe lista Nr. 23 încredințată d-lui Cornel cav. de Sorocean, profesor în Suceava au contribuit: A. Turturean 5 cor., Cornel cav. de Sorocean 3 cor., Dr. A. Dașchevici 3 cor., D. Cărbune 3 cor., E. Tarnavschi 3 cor., R. Sbiera 3 cor., D. de Repka 3 cor., I. Muntean 3 cor., S. Procopovici 2 cor., N. Tarasievici 2 cor., D. Stefanovici 2 cor., T. Balan 2 cor., C. Pițul 2 cor., Dr. Orest Tarangul nobil de Valea Uței 2 cor., X. 2 cor., N. Prelici 2 cor., X. 2 cor.,

Pe lista Nr. 95 încredințată d-lui Iancu Hahon, loco, au contribuit: D. Bejan 10 cor., Mihalescul V. 10 cor., I. Hahon 5 cor., M. Șcraba 5 cor., Dim. Pauș 5 cor., Oct. Coca 5 cor., Isidor cav. de Mănescul 5 cor., V. cav. de Volcinski 5 cor., M. cav. de Cocea 5 cor., X. 5 cor., Y. 5 cor., A. Semața 2 cor., L. Voloșenco 2 cor., G. Jemna 1 cor., la un loc 70 cor.

Pe lista Nr. 29 încredințată dlui ing. Modest Șcraba au contribuit: Teodor Șcraba, paroh în Jadova 10 cor., Aurel Șcraba, comisar c. r. 10 cor., Modest Șcraba, ing. 20 cor., Ioan cav. de Goian, mare proprietar 10 cor., Ioan cav. de Baloșescul, mare proprietar 20 cor., X. 2 cor., Pruținchevici, geom. 4. cor. Vihnan, înv. sup. 1 cor., Mihai Ilica, înv. 2 cor., la un loc: 79 cor.

Cărți vechi

tipărite ori scrise cu mâna, bisericesti ori lumești, în orice limbă, apoi gazete, steaguri, cruci, țesături, picturi, bani, și mărci vechi **cumpără** ori schimbă cu altele noi.

„Minerva“ comp. de cărți
(proprietar N. Danciu)
Karansebeș (Ungaria)